

ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบและแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร
A PROBLEMS, BARRIERS, IMPACTS, AND DEVELOPMENT OF INDOCHINA TRADING
MAKET IN MUKDAHAN PROVINCE

อาจารย์ชัชวุฒิ เทโพธิ์¹
Chiwut Tepo

¹คณบดี คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา
Faculty of Political Science, Chulalongkornrajavidyalaya University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคผลกระทบและแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้ประกอบการค้าในตลาดอินโดจีน ประชาชนนักท่องเที่ยว ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นักการเมืองท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบและแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย กฎ ระเบียบ นโยบาย การค้า และการลงทุนของประเทศ สปป.ลาว ซึ่งยังไม่พัฒนา และบางส่วนยังไม่ได้รับการแก้ไข มีการลักลอบนำเข้าสินค้าและส่งออกบริเวณชายแดน การขนส่งสินค้าและโดยสารตามลำน้ำโขง มีการผูกขาด อัตราการเก็บภาษี (ค่าเหยียบแผ่นดิน) ของแขวงสะหวันนะเขตมีอัตราสูง สินค้าบางชนิดมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานหรือคุณภาพต่ำและมีการลอกเลียนแบบ ผู้ประกอบการค้ารายย่อย และการค้าชายแดนขาดแคลนเงินทุนในการประกอบการ สำหรับแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนควรดำเนินการส่งเสริมอุตสาหกรรมชั้นนำ การพัฒนาศูนย์กลางเมือง และโครงสร้างพื้นฐาน การเพิ่มแรงงานระดับกลางด้านเทคนิค และการจัดการ

Abstract

This research objectives were to study the problems barriers, impacts, and development of Indochina trading maket in Mudahan Province. Population and samples in this study were Indochina traders, peoples, tourisms, goverment of ficers, officers, local politiciars, and community leaders. The tools in this research consistel of interviews. and behaviors observation of the samble. The results from this research found that; problems, barriers, impacts, and development of Indochina trading maket in Mudahan Province. Consisted in regulation, rules, policies, trading, and inverstment of Laos that were undevelopment and som had not been resolved. It had been smuggled goods by import and export at the frontier. The transportation and taleing of goods among Paekong river were momopolied. The rate of tax (Border Pass) of Savanaket was highly rate. Some products has un standardized auality or low quality and had copied. Small business trabers and frontier trading were lacked of fund for inverstment. For the development direction of Indochina maket, should

promote leader-industrials, developing town center and infrastructure, increasing moderate level labors in technical and management.

บทนำ

ในปัจจุบันระบบเศรษฐกิจโลกเปลี่ยนแปลงสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมาก ซึ่งเป็นโอกาสหรือภัยคุกคามต่อการพัฒนาประเทศ โดยกระแสโลกาภิวัตน์และการปรับระเบียบเศรษฐกิจใหม่ของโลกนำไปสู่การเปิดเสรีและการกีดกันการค้า ซึ่งดำเนินคู่ขนานกันในระบบเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 (2555) ดังนั้นการอาศัยหนทางเศรษฐกิจที่ได้พัฒนาขึ้นแล้ว ทั้งในเรื่องโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐาน และสื่อสารโทรคมนาคมที่กระจายอย่างทั่วถึงในพื้นที่ฐานเศรษฐกิจของประเทศ ควบคู่กับมีความได้เปรียบทางทำเลที่ตั้งของประเทศ ที่สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งจุดแข็งของวัฒนธรรมไทยที่ประนีประนอมเปิดกว้างและปรับตัวได้ง่ายภายใต้กระแสวัฒนธรรมที่หลากหลายเอื้อต่อการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ประกอบกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีอยู่ เป็นโอกาสสร้างพลังต่อรองและขยายตลาดของประเทศจะเกื้อหนุนต่อการพัฒนาสู่ประตูเศรษฐกิจด้านการขนส่งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ รวมทั้งการสื่อสารโทรคมนาคมของภูมิภาค นโยบายทางด้านเศรษฐกิจ โดยมุ่งที่จะเร่งรัดกระตุ้นเศรษฐกิจที่มีผลต่อการยกระดับรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ และที่สำคัญคือ การมุ่งเน้นที่จะยกระดับนโยบายด้านการค้าต่างประเทศ (สถาบันเศรษฐศาสตร์การเมืองลุ่มน้ำโขง) จากการเน้นเพียงเร่งรัดการส่งออกในทุกระดับสู่การพัฒนาเครือข่ายการตลาดเข้าสู่ระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อให้เศรษฐกิจไทยผนึกและสอดรับเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจโลกอันเข้มแข็งในภูมิภาคไร้พรมแดน แนวนโยบายดังกล่าวได้นำไปสู่การทำข้อตกลงที่เรียกว่า “ปฏิญญาพุกาม” และการประชุมร่วมคณะรัฐมนตรีกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ กัมพูชา ลาว

เวียดนาม และประเทศอื่น ๆ ต่อไป ทำให้ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคมีฐานะเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนซึ่งกันและกัน

สำหรับประเทศไทยได้มีการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านในแถบอินโดจีนมาหลาย ทศวรรษโดยเฉพาะกับประเทศ สปป.ลาว ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่พรมแดนติดต่อกันทั้งสิ้น ประมาณ 1,730 กิโลเมตร แบ่งเป็นพรมแดนทางน้ำ ซึ่งมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดนคิดเป็นระยะทางประมาณ 1,500 กิโลเมตร มีพรมแดนทางบกติดต่อกันคิดเป็นระยะทางประมาณ 230 กิโลเมตร ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์เช่นนี้นอกจากจะทำให้ทั้งสองประเทศมีประวัติความสัมพันธ์ร่วมกันต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานหลายร้อยปี เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ใกล้ชิดกันแล้ว ยังทำให้ทั้งสองประเทศมีความสำคัญต่อกันทางยุทธศาสตร์ของแต่ละประเทศ กล่าวคือ ลักษณะเฉพาะของที่ตั้งลาว คือ ไม่มีทางออกทะเล (Landlocked country) ถูกปิดล้อมด้วยประเทศเพื่อนบ้านที่มีกำลังอำนาจมากกว่าถึง 3 ประเทศ คือ จีนทางตอนเหนือ เวียดนามทางตะวันออก และไทยทางตะวันตก ลักษณะเช่นนี้ทำให้ลาวต้องพึ่งพาอาศัยเพื่อนบ้านในการเป็นประตูไปสู่โลกภายนอก และไทยก็เป็นประเทศที่ลาวสามารถใช้เป็นเส้นทางติดต่อกับโลกภายนอกได้สะดวกกว่าเส้นทางอื่น ๆ เนื่องจากภูมิประเทศที่เชื่อมต่อกันเอื้ออำนวยประกอบกับศักยภาพในการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้า ยุทธปัจจัย จึงทำให้ประเทศไทยมีความสำคัญต่อ สปป.ลาวในฐานะผู้ส่งผ่านสินค้าและคู่ค้าของลาวอีกด้วย (พาฝัน นิวสวัสดิ์ 2542)

ภาพความสัมพันธ์ ไทย - ลาว นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 ถึงปลายทศวรรษ 1980 ถูกมองในมิติของการเมือง - ความมั่นคงเป็นหลัก โดยต่างก็มีความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจกันมาโดยตลอด ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ทำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความ

หวาดระแวงแคลงใจว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะกระทำการบ่อนทำลายความมั่นคงของตน ส่งผลให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศแม้จะสามารถรักษาสายสัมพันธ์ทางการทูตได้อย่างต่อเนื่อง แต่ก็มีลักษณะของความตึงเครียดอยู่ด้วยตลอดมาเกิดความขัดแย้งกระทบกระทั่งระหว่างกันบ่อยครั้งโดยเฉพาะพรมแดนทางบก และพรมแดนในแม่น้ำโขง ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศได้ลดลงสู่ระดับต่ำสุดในปี 1984 เมื่อเกิดกรณีพิพาท 3 หมู่บ้าน และต่อมาในปี 1987- 1988 เมื่อเกิดกรณีพิพาทบ้านร่มเกล้า ซึ่งสองกรณีหลังสองฝ่ายได้ใช้กำลังทหารเข้าประหัตประหารกันอย่างรุนแรง

จังหวัดมุกดาหารตั้งอยู่ในภาคอีสานตอนกลาง ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อเชื่อมโยงการค้ากับจังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร ศรีสะเกษ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ขอนแก่น สกลนคร และนครพนม ในระยะทางเฉลี่ยประมาณ 100 – 150 กิโลเมตร และมีชายแดนติดต่อกับแขวงสะหวันนะเขต ประเทศ สปป.ลาว ซึ่งเป็นแนวที่มีความสำคัญโดยเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางหมายเลข 9 ซึ่งเชื่อมสู่ตอนกลางของประเทศเวียดนาม ตลอดไปถึงชายแดนทะเลเข้าบรรจบเส้นทางหมายเลข 1 ระยะทางประมาณ 300 กิโลเมตร โดยมีหัวเมืองสำคัญของเวียดนามคือ เมืองกวางตรี เมืองเว้ และเมืองดานัง (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร 2545)

จากสภาพความเหมาะสมทางภูมิประเทศด้านที่ตั้งตามที่กล่าวมาข้างต้น จังหวัดมุกดาหารจึงมีศักยภาพเป็นเมืองท่าหรือประตูที่สำคัญของการค้าขายกับกลุ่มประเทศอินโดจีน และประเทศจีนตอนใต้ การค้าขายของพ่อค้า แม่ค้าไทยในตลาดอินโดจีน จังหวัดมุกดาหารกับประชาชนในเมืองคันทะบุรี แขวงสะหวันนะเขตประเทศ สปป.ลาว ภายหลังจากที่รัฐบาลไทยกับ สปป.ลาว ได้เปิดความสัมพันธ์ทางการค้าอย่างกว้างขวางสำหรับประชาชนทั่วไปในปี 2531 เป็นต้นมา ทำให้มีการติดต่อค้าขายเพิ่มมากขึ้นในจุดนี้ จะเห็นได้จากการจัดเก็บภาษีศุลกากรที่ผ่านด่านศุลกากรมุกดาหาร (สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร 2557)

สินค้าต่าง ๆ จะถูกลำเลียงโดยพ่อค้าคนกลางจะนำเข้ามาจากแขวงสะหวันนะเขตประเทศ สปป.ลาว ผ่านด่านศุลกากรจังหวัดมุกดาหาร และนำมาจำหน่ายทั้งชายปลีกและชายส่งให้แก่พ่อค้าแม่ค้าในตลาดอินโดจีน จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งตั้งอยู่ที่ถนนสำราญชายโขง อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ตลาดอินโดจีนจึงเป็นแหล่งรวบรวมสินค้าจากประเทศจีน รัสเซีย เวียดนาม ลาว ที่ขนถ่ายผ่านแขวงสะหวันนะเขต ข้ามแม่น้ำโขงมายังจังหวัดมุกดาหาร สินค้าประเภทเครื่องประดับ นาฬิกา และขนมต่าง ๆ จากมาเลเซีย และสิงคโปร์ โดยขนถ่ายผ่านทางท่าเรือคลองเตย กรุงเทพมหานครเข้าสู่ตลาดอินโดจีน จังหวัดมุกดาหาร นอกจากนี้ยังมีสินค้าหัตถกรรมของจังหวัดมุกดาหารเอง เช่น ผ้าไหม หมอนขิด เครื่องจักรสาน รวมทั้งสมุนไพรพื้นบ้านต่าง ๆ มากมาย

ปัจจุบันการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง ไทย – ลาว แห่งที่ 2 (มุกดาหาร – สะหวันนะเขต) ได้ดำเนินการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยเปิดใช้อย่างเป็นทางการแล้ว ซึ่งสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศไทย ประเทศ สปป.ลาว และประเทศเวียดนาม ตลอดจนประเทศในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขงแล้วยังจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาสาขาที่มีศักยภาพร่วมกัน ซึ่งครอบคลุมถึงการค้าผ่านแดน การลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงาน เอื้ออำนวยให้ตอนกลางของเวียดนาม ลาว และไทยกลายเป็นตลาดจำหน่ายสินค้าโดยตรงให้แก่ภาคใต้ของจีน ฟิลิปปินส์ เกาหลี ญี่ปุ่น

การค้าขายในตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร เป็นจุดที่น่าสนใจในการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นศูนย์รวมของสินค้าจากกลุ่มประเทศอินโดจีน กลุ่มธุรกิจที่ดำเนินการค้าขายประกอบไปด้วยกลุ่มคนหลายชาติพันธุ์ ตลอดจนรูปแบบการค้าในตลาดอินโดจีนและการค้าตามแนวชายแดน เพื่อให้ทราบถึงสภาพการค้าทั่วไปของตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหารซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการค้าขาย และสามารถนำไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคผลกระทบ และแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่การศึกษา ตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร

2. ขอบเขตเนื้อหา กลุ่มธุรกิจผู้ประกอบการค้าผู้บริโภค รูปแบบค้าในตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ปัญหาอุปสรรคและผลกระทบของตลาดอินโดจีน โดยรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร ด้านศุลกากรมุกดาหาร และเทศบาลเมืองมุกดาหาร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มาจากประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้ประกอบการค้า ประชาชน นักท่องเที่ยวในตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วยผู้ประกอบการค้า จำนวน 50 คน ประชาชนชาวไทย จำนวน 30 คน ประชาชนลาว 10 คน นักท่องเที่ยว จำนวน 20 คน

2. กลุ่มข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย ข้าราชการจำนวน 10 คน เจ้าหน้าที่กรมศุลกากรและด่านตรวจคนเข้าเมือง จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่หอการค้าจังหวัด จำนวน 2 คน นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน และผู้นำท้องถิ่น จำนวน 10 คน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการศึกษาของประชากรทุกกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการค้าของตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้สามารถทราบความจริงของลักษณะของประชากรที่ศึกษาได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาวิจัยสร้างขึ้น

โดยใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎี เอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการวิจัยมาพิจารณาจัดทำเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และการสังเกตพฤติกรรมของประชากรในพื้นที่ที่ศึกษาวิจัยประกอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

1) แบบสัมภาษณ์ (Interview) จัดเป็น 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้รู้/ผู้ประกอบการค้า และนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นักการเมืองท้องถิ่น และผู้นำท้องถิ่น

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับ ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง เพศ อายุ สถานภาพ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น ตอบข้อสัมภาษณ์ในการวิจัย เรื่องพัฒนาการรูปแบบการค้าตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร

2) แบบสังเกต ผู้ศึกษาวิจัยสังเกตพฤติกรรมการ แสดงออกของกลุ่มประชากรที่ศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ศึกษา

2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของชุมชนตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร

3) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่

- 3.1) สำนักงานเทศบาลเมืองมุกดาหาร
- 3.2) สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร
- 3.3) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร
- 3.4) ด้านศุลกากรจังหวัดมุกดาหาร
- 3.5) คู่มือการค้า วารสารรายสัปดาห์ และอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ผู้ศึกษาวิจัย ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ตรวจสอบจำนวน และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคืน ทั้งหมดแล้วจัดหมวดหมู่

1.2 นำแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

1.3 นำสรุปผลจากการสังเกตมาสรุป

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามประเด็นที่ศึกษา

2.2 สรุปผลและเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

ประเทศไทยได้มีการติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้านในแถบอินโดจีนมาเป็นเวลานานหลายทศวรรษ โดยเฉพาะการติดต่อค้าขายในตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเป็นตลาดการค้าตามแนวชายแดน ระหว่างประเทศในด้านจังหวัดมุกดาหาร กับแขวงสะหวันนะเขต ประเทศ สปป.ลาว การติดต่อค้าขายเป็นไปด้วยดี แม้บางครั้งจะมีปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการค้าบ้าง แต่ทั้งสองฝ่ายก็สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้ ส่งผลให้การค้าขายคล่องตัวมากขึ้น โดยมีกลุ่มธุรกิจผู้ประกอบการค้าในตลาดอินโดจีน ประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ดังนี้

1. กลุ่มคนไทยเชื้อสายเวียดนาม เป็นกลุ่มที่มีการทำธุรกิจการค้าขายมากที่สุดในตลาดอินโดจีน ดำเนินธุรกิจทั้งขายปลีก และขายส่งให้แก่พ่อค้ารายย่อย และนักท่องเที่ยว ตลอดจนการส่งออกและนำเข้าสินค้าจากกลุ่มประเทศอินโดจีน โดยผ่านแขวงสะหวันนะเขต ประเทศ สปป.ลาว จังหวัดมุกดาหาร และตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร

2. กลุ่มคนลาว จะเป็นชาวลาวจากแขวงสะหวันนะเขต ประเทศ สปป.ลาวที่ข้ามฝั่งแม่น้ำโขงมาค้าขายในตลาดอินโดจีน สินค้าส่วนใหญ่จะเป็นของป่า เช่น สมุนไพร รักษาโรคต่าง ๆ น้ำมัน เนื้อตากแห้ง เป็นต้น ซึ่งเป็นสินค้าเล็ก ๆ น้อย ๆ มีรายได้ไม่มากนัก การเดินทางข้ามมาค้าขายส่วนใหญ่จะเป็น เข้าไป – เย็นกลับ บางครั้งก็จะนำสินค้าข้ามมาขายในวันหยุด เสาร์ – อาทิตย์ วันนักขัตฤกษ์ และ เทศกาลสำคัญต่าง ๆ ของฝั่งไทย เนื่องจากจะมีนักท่องเที่ยวมาจับจ่ายใช้สอยมากเป็นพิเศษ

3. กลุ่มคนจีน ส่วนใหญ่คนไทยเชื้อสายจีนจะดำเนินธุรกิจการค้าขายส่งอยู่ในตัวเมืองมุกดาหารเป็นพ่อค้าคนกลาง ที่นำสินค้าจาก สปป.ลาวมาขายส่งให้แก่พ่อค้าขายปลีกในตลาดอินโดจีนอีต่อนหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะมั่นคงเป็นปีกแผ่น จะมีพ่อค้า แม่ค้าคนจีนเพียง 4-5 รายเท่านั้นที่ทำมาค้าขายในตลาดอินโดจีน

4. กลุ่มคนไทยอีสาน และคนไทยเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดมุกดาหารเป็นกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจมากเป็นอันดับ 2 รองจากกลุ่มคนญวน ส่วนใหญ่จะเป็นชาวไทยอีสานที่ค้าขายในตลาดอินโดจีน สินค้าที่นำมาจำหน่ายเป็นสินค้าที่ผลิตเองในจังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดใกล้เคียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าพื้นเมือง เครื่องจักสาน อาหารและขนมต่าง ๆ รวมทั้งสินค้าด้านการเกษตร ผลิตภัณฑ์ OTOP จากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดมุกดาหาร

ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบและแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร ประกอบด้วย กฎระเบียบ นโยบาย การค้า การลงทุนของประเทศ สปป.ลาว ยังไม่พัฒนา บางส่วนยังไม่ได้รับการแก้ไข มีการลักลอบนำเข้าสินค้าและส่งออกบริเวณชายแดน การขนส่งสินค้าและโดยสารตามลำน้ำโขง มีการผูกขาด อัตราการเก็บภาษี(ค่าเหยียบแผ่นดิน)ของแขวงสะหวันนะเขตมีอัตราสูง คุณภาพ สินค้าบางชนิด ไม่ได้มาตรฐานคุณภาพต่ำและมีการลอกเลียนแบบ ผู้ประกอบการค้ารายย่อย และการค้าขายแดนขาดแคลนเงินทุนในการประกอบการ สำหรับแนวทางการพัฒนาตลาดอินโดจีนควรดำเนินการ

ส่งเสริมอุตสาหกรรมชั้นนำ การพัฒนาศูนย์กลางเมือง และโครงสร้างพื้นฐาน การเพิ่มแรงงานระดับกลางด้านเทคนิค และการจัดการ

สำหรับกลุ่มธุรกิจผู้ประกอบการค้าในตลาดอินโดจีนจังหวัดมุกดาหาร แม้ว่าจะเป็นกลุ่มคนหลายชาติพันธุ์ แต่ก็ไม่มีปัญหาในการติดต่อสัมพันธ์กัน เนื่องจากมีสังคม ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีที่ใกล้เคียงกัน จากความคล้ายคลึงกันทางด้านวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นการพูด อาหารการกิน การนับถือศาสนา การแต่งกาย หรือประเพณีในท้องถิ่นที่เหมือนกัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ชนชาติทั้งสองฝั่งโขงเกิดความรู้สึกเป็นวัฒนธรรมเดียวกัน จะมีความแตกต่างกัน เฉพาะในด้านการเมือง การปกครอง

การค้าชายแดน คือ การค้าสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันที่ทำกันระหว่างประชาชนตามแนวชายแดน (กรมการค้าต่างประเทศ 2532) ที่มีมูลค่าการค้าครั้งละไม่เกิน 100,000 บาท โดยมีได้กระทำในนามนิติบุคคล วงเงินดังกล่าวนี้ได้กำหนดให้สอดคล้องกับระเบียบของกระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทยที่ผ่อนผันยกเว้นการทำเอกสารแสดงการได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศซึ่งกำหนดไว้ครั้งละไม่เกิน 100,000 บาท

ผู้ที่ทำการค้าได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนการเป็นผู้ประกอบการกับประเทศ สปป.ลาว สามารถทำการค้าได้ตามปกติ แต่ถ้าหากสินค้าที่อยู่ในข่ายควบคุมการส่งออก-นำเข้า ก็จะต้องยื่นขอรับใบอนุญาตส่งออกนำเข้าตามระเบียบ การค้าผ่านแดนเป็นการค้าระหว่างประเทศ สปป.ลาว กับประเทศที่สามที่เป็นคู่ค้ากัน ซึ่งมีความจำเป็นต้องส่งผ่านแดนประเทศไทย ไม่ว่าจะป็นสินค้าที่ส่งเข้าจากประเทศที่สาม หรือสินค้าที่ สปป.ลาว ส่งไปขายยังประเทศที่สาม เนื่องจากประเทศ สปป.ลาว ไม่มีทางออกสู่ทะเล ต้องอาศัยประเทศเพื่อนบ้านเป็นประตูการค้าสู่นานาชาติ

ประเภทสินค้าผ่านแดนเข้าไปยัง สปป.ลาว ส่วนใหญ่เป็นสินค้าจำพวกสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร เช่น

บุหรี นมชั้นหวาน รองลงมาได้แก่ ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ สินค้ากิจกรรม กระดาษและผลิตภัณฑ์ โดยการนำเข้าจากประเทศ สิงคโปร์ จีน ญี่ปุ่นฮ่องกง ไต้หวัน มาเลเซีย

ประเภทสินค้าที่ผ่านแดนออกจาก สปป.ลาว ส่วนใหญ่ได้แก่ สิ่งทอ ไม้ ไม้แปรรูป และสินค้ากิจกรรม โดยส่งไปประเทศ อิตาลี ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม มาเลเซีย อินเดีย

เอกสารอ้างอิง

- พาฝัน นิลสวัสดิ์. (2545). ความร่วมมือไทย - ลาว ในกรณีการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำในลาว (1993-1997). ปริญญาานิพนธ์รัฐศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร. (2545). การค้าชายแดน ไทย-สปป.ลาวด้านจังหวัดมุกดาหาร. (เอกสารตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน).
- _____. (2545). สังเขปจังหวัดมุกดาหาร. ฝ่ายข้อมูล และติดตามประเมินผล.
- _____. (2547). สภาวะเศรษฐกิจ และการค้าของ จังหวัดมุกดาหารและปัญหาการค้าบริเวณ ชายแดนไทย-ลาว. (เอกสารบรรยายสรุป).
- _____. (2547). ข้อมูลการวางแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ (CEO) จังหวัดมุกดาหาร. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศฯ.
- _____. (2547). การสถาปนาความสัมพันธ์เมือง คู่แฝดจังหวัดมุกดาหาร : แขวงสะหวันเขต. กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด.
- _____. (2547). สังเขปจังหวัดมุกดาหาร. กลุ่มงาน ข้อมูลและการวางแผน.
- _____. (2547). โครงการพัฒนาความร่วมมือทาง เศรษฐกิจในภูมิภาคแถบลุ่มน้ำโขง.